

SPOV
CHOTĚBOŘ

SPOLEK PRO OPRAVU VARHAN V KOSTELE SV. JAKUBA STARŠÍHO, APOŠTOLA, V CHOTĚBOŘI • TRČKŮ
Z LÍPY 61, 583 01 CHOTĚBOŘ • IČO: 05345154 • varhanychotebor.cz • info@varhanychotebor.cz

Výroční zpráva za rok 2022

Obsah

Historie a současnost varhan v Chotěboři.....	3
Činnost spolku	5
Akce v roce 2022	5
Popstup prací opravy varhan v roce 2022.....	5
Hospodaření spolku v roce 2022.....	7
Závěr	8

Historie a současnost varhan v Chotěboři

Stávající dvoumanuálový pneumatický kuželkový nástroj s Barkerovou pákou postavil **Jan Tuček** v roce **1908** (op. 198). Nástroj je vestavěn do novogotické varhanní skříně se zlacenými řezbami. Nástroj má dochovanou tuto dispozici:

I. man (C - f3, 54)		II. man (C - f3,54)		Pedál (C - d1, 27)	
Bourdon	16'	Jemný kryt	16'	Violonbas	16'
Principál	8'	Housl. Princ.	8'	Subbas	16'
Flétna harm.	8'	Kryt líbezný	8'	Kryt tichý	16'
Kryt	8'	Klarinet (lab.)	8'	Cello	8'
Roh kamz.	8'	Salicional	8'		
Gamba	8'	Aeoline	8'		
Dolce	8'	Voix celeste	8'		
Oktáva	4'	Fugara	4'		
Roh kamz.	4'				
Kvinta šumivá	2 2/3'				
Mixtura 4x	2 2/3'				

II/I - 16', 8', 4', I/I 4', I/P, II/P

VK, P-MF-F-Pl, Hlavní spojka, Crescendo, Žaluzie II (šlapka)

Nástroj je funkční pouze s obtížemi a jeho stav lze hodnotit za havarijní. Výpustkové vzdušnice a dřevěné píšťaly jsou napadeny červotočem, hrací stůl a pneumatická traktura jsou již za hranici životnosti. Kovové píšťaly jsou zhotoveny většinou z kvalitního cínového materiálu, ale jsou znečištěné a poškozené neodborným laděním.

Po zvukové stránce je nástroj poznamenán převahou ekválních řad, kde zvukovou korunu tvoří pouze dva smíšené alikvoty. Celkově matný dojem ze zvuku je způsoben také špatným stavem píšťal a poruchovou trakturou. Celkové pléno nepůsobí uspokojivým dojmem. Po výtvarné stránce nástroj poměrně vkusně zapadá do pseudogotického interiéru.

Dosud poslední oprava proběhla v roce 1995 a realizovala ji firma Organa z Kutné Hory za cca 100 000 Kč. Již tehdy však firma poukazovala na celkově havarijní stav a navrhovala restaurování za 750 000 Kč.

Nástroj není zapsán v seznamu movitých kulturních památek, a podle mého názoru není bezpodmínečně nutné realizovat jeho pietní restaurování do původního stavu. Ostatně tato varianta by byla pro farnost zřejmě velkým luxusem (například podle aktuální nabídky od restaurátora R. Valenty by stála 3 136 000 Kč + DPH).

Ještě nákladnější by byla stavba nového nástroje, kde cena za 20 rejstříkový nástroj se v současné době pohybuje cca od 3 do 5 miliónů korun.

Další možností by byl nákup zachovalých varhan z jiného kostela (například ze zahraničí). Tato varianta může být finančně zajímavá, ale málokdy se podaří sehnat dispozičně a zároveň rozměrově vhodný nástroj.

Po vyloučení výše uvedených variant se tak nabízí prakticky jediné schůdné řešení, a to přestavba stávajících varhan na jiný ovládací systém. I zde se však nabízí několik způsobů řešení:

A) V případě, že by byly vzdušnice v použitelném stavu, lze místo pneumatické traktury přímo pod zvedací lišty (místo zvedacích barkerových pák) namontovat silnější magnety a ovládat je elektronickým systémem. Stávající dispozice by buď zůstala beze změny, případně by se dala upravit. Stávající hrací stůl lze přestavět na elektrické ovládání.

B) Pokud by byly stávající vzdušnice nepoužitelné, musely by se nahradit jinými (novými nebo staršími, ale použitelnými), které by se rovněž propojily s hracím stolem elektrickou trakturou. Přičemž konstrukce vzdušnic může být buď klasická kuželková nebo tzv. skříňová vzdušnice s přímým ovládáním pomocí elektromagnetů.

Systém přímých magnetů má řadu výhod: Není zde žádný pneumatický mezičlánek jako u kuželkových vzdušnic, a tudíž celý systém je velmi rychlý, tichý, nenáročný na opravu, snadnější na výrobu a tím i levnější. Další výhodou je to, že se vzdušnice dají přizpůsobit prostorovým možnostem varhanní skříňe a lze zajistit optimální přístup k ladění. Pomocí transmisí a extenzí lze jednu píšťalu využít individuálně v různých stopách nebo strojích, čímž se podstatně rozšíří barevnost varhan (nikoli však celková dynamika).

Pro přestavbu lze využít i stávající hrací stůl a vybavit jej novým elektronickým systémem ovládání, který umožňuje širokou škálu různých pomocných zařízení.

Pokud by se uvažovalo o změně dispozice, měla by v každém případě vycházet z původního romantického charakteru a měla by využít maximum použitelného píšťalového fondu. Případné rozšíření by mělo dodat nástroji větší dynamiku i pestrost barevných kombinací a zejména vyváženější a mohutnější pléno. Upravená dispozice by měla zároveň reagovat na současné liturgické potřeby i příležitostné koncertní využití.

Variantu přestavby varhan na systém přímých magnetů lze řešit stavebnicovým způsobem po jednotlivých ucelených etapách. Přestavba se tak dá zahájit i s menším finančním obnosem, nástroj může být brzy alespoň částečně funkční a lze jej postupně doplňovat dalšími řadami.

(Václav Uhlíř – Organologický posudek, r. 2016)

V roce 2019 proběhla zásadní změna v existenci chotěbořských varhan, a sice, že byl nástroj na začátku září 2019 demontován firmou Eltrakt – Petr Fischer, pod dohledem diecézního organologa Václava Uhlíře. Firmě byla vyplacena další částka ve výši **150 000,- Kč** za další část etapy oprav. Pan Fischer začal s odvozem některých součástí k sobě do dílny. Zbytek byl prozatím uskladněn ve věži kostela a na půdě fary.

Celý proces zkomplikoval incident ze 3.8.2019, kdy propukl v kostele sv. Jakuba požár. Varhany poškozeny nebyly, byl na nich pouze nalezen popraskaný lak na levé boční stěně (z důvodu velkého žáru). Kvůli tomuto incidentu se však další práce nejspíš zpozdí, a ubude tím tak nejspíš provizorní řešení za pomoci dovezeného provizorního hracího stolu.

Liturgické potřeby obstarává analogový elektrický nástroj, který byl na jaře 2019 pořízen jako majetek farnosti.

Činnost spolku

Z roku 2021 přešla do nového roku členská základna v počtu 12 lidí, jmenovitě:

MgA.. Jakub Pikla

Jan Pikla,

Ing. Milan Linhart,

Pavel Valtr,

Zdeňka Vencbauerová,

Ing. Ludmila Pecnová,

Ing. Jozef Pikla,

Dana Čermáková,

Mgr. Milan Moc,

Stanislav Motyčka,

Mgr. Renáta Piklová,

Pavel Fiala

a tříčlenným výborem v nezměněném složení (tzn. MgA. Jakub Pikla – předseda, Pavel Valtr – místopředseda, Ing. Ludmila Pecnová – člen výboru).

Za rok 2022 se neuskutečnila žádná členská schůze ve fyzickém formátu, proběhlo pouze schválení metodou per rollam výroční zprávy za předešlý rok.

Akce v roce 2022

Stejně jako v období let 2020 a 2021 nedošlo k většímu oživení veřejných akcí pořádaných Spolkem. K budoucím akcím pořídil Spolek vybavení ve formě lavic, stolů, rozkládacího stanu a elektrického ozvučení. Tato akce měla být podpořena dotací z MAS, avšak kvůli nedostatečné administrativní podpoře ze strany kanceláře MAS nedošlo k uznání dotačních nákladů a tak veškeré náklady zbyly na Spolku.

Dále probíhal také program Adopce píšťal. Celkem se mezi 1.1. a 31.12. 2022 podařilo adoptovat píšťaly za **8 500,- Kč**. Bohužel, prvotní nadšení zájemců vyprchalo, a nyní se adoptují píšťaly pouze v jednotkách případů. Celkem bylo do konce roku 2022 adoptováno **123 píšťal**.

V roce 2022 bohužel vázl výběr členských příspěvků, do budoucna bude muset dojít ke zlepšení.

Popstup prací opravy varhan v roce 2022

Po demontáži v září 2019 probíhají práce a opravy na varhanách v dílně varhanáře Petra Fischera na adrese dílny ve Svojšicích.

Během kontrolních hlášení ze strany zhotovitele bylo zjištěno, že zajistil během roku výrobu nových píšťal z dílny na Slovensku.

Na přiložených fotografiích je zaznamenaný postup prací na píšťálách z rejstříkové řady Mixtura 4x a Oktáva 2'.

Hospodaření spolku v roce 2022

Do roku 2022 vstupoval Spolek s částkou **501 741,31 Kč**. Celkem se podařilo shromáždit v roce 2018 **153 410,95 Kč**, z toho příjem sběracími pokladničkami byl **27 200,- Kč**. Výdaje činily **164 481,26 Kč**. Z čehož 100 000,- Kč byla dotace od města Chotěboř určená na hlavní účel spolku – opravu varhan. Za tuto částku byly pořízeny nové píšťaly vyrobené na Slovensku.

Součet všech finančních prostředků Spolku tedy byl k 31. 12. 2022 **491 122,00 Kč**. Podrobný rozpis příjmů a výdajů se nachází v následující tabulce:

Přehled příjmů za r. 2022 - všechny částky jsou uvedeny v Kč

Datum	účel	částka
12.1.2022	Adopce píšťaly - Petr Roháček	2500
24.01.2022	Adopce píšťaly - Michal Kopačka	1000
24.01.2022	Dar - Štefan Růžička	500
27.01.2022	Dotace - Město Chotěboř	100000
22.02.2022	Dar - Štefan Růžička	500
22.03.2022	Dar - Štefan Růžička	500
22.04.2022	Dar - Štefan Růžička	500
26.4.2022	Dar - Tereza Kovačková	5000
28.4.2022	Vratka za platbu z 4.1.2021 - JP	177,95
23.5.2022	Dar	500
30.5.2022	Sběrací pokladnička - kostel	27200
11.8.2022	Sběrací pokladnička (18.1.2021) - převod z pokladyn	33
16.8.2022	Dar - Milan Moc	5000
12.12.2022	Dar - František Stejskal	5000
27.12.2022	Dar - Martina Sobotková	5000

	Příjmy celkem:	153410,95

Přehled výdajů SPOV za rok 2022 (všechny částky jsou uvedené v Kč):

Datum	účel	platbu provedl	částka
30.03.2022	fa 01/2022	J.P.	11994
30.03.2022	fa 02/2022	J.P.	3399
30.03.2022	fa 03/2022	J.P.	48013
11.05.2022	Žádost FÚ	J.P.	100
19.09.2022	Webhosting	J.P.	624,36
27.10.2022	Doména webu	J.P.	350,9
23.12.2022	Nákup nových píšťal	J.P.	100000
		Výdaje celkem:	164481,26

Závěr

Spolek pro opravu varhan v kostele sv. Jakuba staršího, apoštola, v Chotěboři děkuje především všem dárcům, kteří přispěli na projekt, děkuje také všem svým členům za obětavou a nezištnou činnost. Bohužel však došlo ke znatelnému propadu příjmů, a tak se tempo vybírané částky zpomalilo. Zásadní úlohou pro další roky bude vymyšlení konceptu na získání zhruba druhé poloviny potřebných nákladů na opravu varhan. Ke dni schválení této výroční zprávy se podařilo nashromáždit na opravu chotěbořských varhan zhruba **1, 272 mil. Kč** z předpokládaného 1,8 mil. Kč.

Tato výroční zpráva byla schválena členskou schůzí dne 27.5.2022.

Zpracoval: Jakub Pikla

Za správnost ručí výbor:

MgA. Jakub Pikla, předseda

Ing. Ludmila Pecnová, členka výboru

.....

Pavel Valtr, místopředseda

.....

.....